

CYNGOR RHONDDA CYNON TAF

Cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu a gafodd ei gynnal Ddydd Llun, 1 Gorffennaf 2019 am 5pm yn Siambr y Cyngor, Y Pafiliynau, Parc Hen Lofa'r Cambrian. Cwm Clydach, Tonypany CF40 2XX.

Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol – Aelodau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu yn bresennol: -

Y Cynghorydd M Adams (Cadeirydd)

Y Cynghorydd J Bonetto	Y Cynghorydd P Jarman
Y Cynghorydd J Harries	Y Cynghorydd J Brencher
Y Cynghorydd D Macey	Y Cynghorydd E Stephens
Y Cynghorydd L Walker	Y Cynghorydd G Caple
Y Cynghorydd M Griffiths	Y Cynghorydd S Morgans
Y Cynghorydd W Jones	

Swyddogion yn bresennol

Mr C Hanagan – Cyfarwyddwr Gwasanaeth, Gwasanaethau Democraataidd a Chyfathrebu

Aelodau'r Cabinet yn bresennol

Y Cynghorydd M Webber – Dirprwy Arweinydd / Aelod o'r Cabinet ar faterion Busnes y Cyngor

Aelodau eraill yn bresennol

Y Cynghorydd S Bradwick Cadeirydd y Pwyllgor Craffu – Cynnal Gwasanaethau Cyhoeddus, Cymunedau a Ffyniant

Y Cynghorydd T Williams Is-gadeirydd y Pwyllgor Craffu – Cynnal Gwasanaethau Cyhoeddus, Cymunedau a Ffyniant

Y Cynghorydd R Yeo, Cadeirydd y Pwyllgor Craffu – Iechyd a Lles

1 Ymddiheuriadau

Derbyniwyd ymddiheuriad am absenoldeb gan y Cynghorwyr S Evans, H Boggis ac M Griffiths

Derbyniwyd ymddiheuriad hefyd gan y Cynghorydd S Rees-Owen, Cadeirydd y Pwyllgor Craffu - Plant a Phobl Ifainc a'r Cynghorydd G Thomas Is-gadeirydd y Pwyllgor Craffu - Cyllid a Chyflawniad.

2 Datgan Buddiant

Yn unol â Chod Ymddygiad y Cyngor, doedd dim datganiadau o fuddiant ynglŷn â'r agenda.

3 Cofnodion

PENDERFYNWYD cymeradwyo cofnodion o gyfarfodydd canlynol y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu yn adlewyrchiad cywir o'r cyfarfod:-

Cyfarfod Arbennig y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu – 1 Mai 2019

Pwyllgor Trosolwg a Chraffu – 8 Ebrill 2019
Cyfarfod Arbennig y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu – 3 Ebrill 2019

4 Rhaglen Waith y Cabinet

Cyflwynodd yr Aelod o'r Cabinet ar faterion busnes y Cyngor a Dirprwy Arweinydd y Cyngor flaenraglen fusnes arfaethedig y Cabinet ar gyfer Blwyddyn y Cyngor 2019/20. Cafodd yr aelodau eu hatgoffa bod y rhaglen waith yn debygol o newid o ganlyniad i unrhyw newidiadau i adroddiadau sydd angen sylw brys.

Cydnabu'r Aelod o'r Cabinet bwysigrwydd rhoi rhagor o gyfleoedd i'r Pwyllgor Craffu ymgymryd â gwaith cyn craffu, sydd wedi cryfhau'r broses graffu ac sy'n cyflawni canlyniadau mwy ystyrlon. Cyfeiriwyd hefyd at y camau sydd wedi'u cymryd i wella ymgysylltiad y cyhoedd â phroses graffu'r Cyngor, fel protocol ymgysylltu â'r cyhoedd y Pwyllgorau Craffu, a'r bwriad i hyrwyddo gwaith y Pwyllgorau Craffu yn bellach ar y cyfryngau cymdeithasol. Atgoffodd yr Aelod o'r Cabinet y Pwyllgor hefyd fod proses ymgynghori'r Cyngor yn gynyddol wedi cynnwys y broses graffu.

Cwestiynodd Aelod y mecanweithiau adrodd sydd ar waith ar gyfer trefniadau Cydbwyllgor y Cyngor fel Cydbwyllgor y Fargen Ddinesig. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaeth – Gwasanaethau Democraidaidd a Chyfathrebu y byddai'r Adroddiadau Blynyddol priodol yn cael eu cyflwyno i'r cynghorau unigol yn y dyfodol ac eglurodd nad oedd o fewn cylch gwaith y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu i graffu ar y Cydbwyllgorau.

Awgrymodd yr Aelod o'r Cabinet ar faterion Busnes y Cyngor efallai y byddai'n fuddiol i'r Aelodau unigol a benodwyd gan Gyngor RhCT i'r Cydbwyllgor Trosolwg a Chraffu a Chydbwyllgor y Fargen Ddinesig (y Cynghorwyr Caple a Thomas) gyflwyno adroddiad cynnydd anffurfiol i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu yn rheolaidd.

Gofynnodd Aelod a fyddai diweddariad/datganiad gan y Cyngor mewn perthynas â Brexit ar gael. Awgrymodd y Cadeirydd y byddai'n ddoeth aros am ganlyniad yr etholiad i ddewis Prif Weinidog nesaf er mwyn deall y camau nesaf. Sicrhaodd y Cyfarwyddwr Gwasanaeth - Gwasanaethau Democraidaidd a Chyfathrebu yr Aelodau y byddai Llywodraeth Cymru neu'r holl awdurdodau lleol yn llywio sut i symud ymlaen.

Atgoffodd yr Aelod o'r Cabinet ar faterion Busnes y Cyngor y Pwyllgor Craffu fod y Prif Weithredwr wedi rhoi diweddariad o'r blaen o ran Brexit. Sicrhaodd hi'r Aelodau fod Arweinydd y Cyngor mewn deialog gyson â Llywodraeth Cymru, sy'n cyfathrebu â'r Llywodraeth Ganolog, ac ar yr adeg briodol, byddai briff yn cael ei ddarparu i bob Aelod Etholedig.

Ar ôl ystyried blaenraglen fusnes arfaethedig y Cabinet ar gyfer Blwyddyn y Cyngor 2019/20 **PENDERFYNWYD** cydnabod cynnwys Rhaglen Waith y Cabinet ar gyfer Blwyddyn y Cyngor 2019/20.

5 Diweddariad – Adolygiad Trosolwg a Chraffu 'Addas ar gyfer y Dyfodol'

Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Gwasanaeth – Gwasanaethau Democraidaidd a Chyfathrebu ei adroddiad ac atgoffodd yr Aelodau fod yr adolygiad wedi'i gyflwyno'n wreiddiol i'r Pwyllgor Craffu ar 1 Mai 2019, i'r Cyfarfod Arbennig a

drefnwyd i dderbyn y cynigion i wella trefniadau craffu'r Cyngor. Clustnodwyd nifer o elfennau i'w gwella er enghraifft adolygu a gwella cylch gorchwyl pob Pwyllgor Craffu, symleiddio'r blaenraglenni gwaith a darparu strwythur mwy ffurfiol i'r Rhybuddion o Gynnig. Ystyriwyd hefyd y defnydd o gyfryngau cymdeithasol i hyrwyddo craffu a gwella ymgysylltiad â'r cyhoedd.

Yn dilyn cefnogaeth yn y Cyfarfod Cyffredinol Blynnyddol ar gyfer y cynigion, mae nifer o addasiadau eisoes wedi cael eu datblygu fel trefniadau mwy ffurfiol ar gyfer cyfarfodydd y Cadeiryddion a'r Is-gadeiryddion Craffu, a chyhoeddi eu hagenda'u a'u cofnodion ar wefan y Cyngor, yn ogystal ag ymgysylltu'n llawn â chyfeiriad gwaith y Pwyllgorau Craffu.

Mae'r canlynol hefyd wedi'u datblygu:-

- Mae'r cylchoedd gorchwyl wedi cael eu hadolygu a'u diweddarau gyda newidiadau allweddol i gynnwys gosod y thema 'economi' o fewn cylch gwaith y Pwyllgor Craffu – Cyllid a Chyflawniad fel sy'n briodol ac yn unol â gwaith presennol y pwyllgor penodol hwnnw;
- Mae'r Pwyllgor Trosedd ac Anhrefn, a oedd yn arfer bod yn rhan o gylch gorchwyl y Pwyllgor Craffu – Cynnal Gwasanaethau Cyhoeddus, Cymunedau a Ffyniant, bellach yn rhan o gylch gorchwyl y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu. Mae hyn er mwyn cydnabod rôl fwy strategol y pwyllgor trosfwaol gan fod y pynciau sy'n cael eu hystyried gan y Pwyllgor Trosedd ac Anhrefn yn rhai sy'n effeithio ar y Cyngor yn ei gyfanrwydd; a
- Blaenraglenni gwaith mwy penodol a chryno sy'n fwy hwylus eu defnyddio. Mae'r rhaglenni gwaith yn cael eu llunio bob chwe mis yn y lle cyntaf er mwyn rhoi cyfle i Aelodau eu gwerthuso i asesu a ydyn nhw'n cyflawni'u swyddogaeth.

Crynhodd y Cyfarwyddwr Gwasanaeth – Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebu hefyd weithgarwch y Pwyllgor Craffu ers mis Mai 2019 drwy'r tabl a nodwyd yn adran 5 yr adroddiad a oedd yn manylu ar drefn yr achlysuron. Dywedodd fod sesiynau ymgysylltu ag Aelodau'r Cabinet/Cadeiryddion y Pwyllgorau Craffu wedi'u cynnal yn rheolaidd gydag adborth cadarnhaol. Atgoffwyd yr Aelodau hefyd fod Uwch Reolwyr y Cyngor yn cydnabod pwysigrwydd y broses graffu, ac yn ymgysylltu'n llawn â hi, fel y'i hyrwyddir gan y Cyfarwyddwr Gwasanaeth – Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebu.

Eglurodd y Cadeirydd fod Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion y Pwyllgorau Craffu wedi cael cyfle i ystyried y cylch gorchwyl drafft ar gyfer pob un o'r pwyllgorau craffu cyn gofyn am gytundeb y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu. Cyfeiriodd ef yr Aelodau hefyd at y rhaglenni gwaith craffu unigol ger eu bron i'w cymeradwyo i'r pedwar pwyllgor craffu thematig, ac at yr angen i gytuno ar ei raglen waith ei hun. Tynnodd y Cadeirydd sylw at rai eitemau allweddol ar raglen waith y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu fel y Cyfarfod Arbennig ar 22 Gorffennaf 2019 i dderbyn adborth yr ymgynghoriad ar Foderneiddio Gofal Preswyl ac ymateb y Cyngor i adroddiad y Comisiwn Ffiniau. Argymhellion y Gweithgor Craffu – Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol o ran datblygu seilwaith ar gyfer cerbydau carbon isel drwy lens Cenedlaethau'r Dyfodol.

Yn absenoldeb Cadeirydd y Pwyllgor Craffu – Plant a Phobl Ifainc ac Is-gadeirydd y Pwyllgor Craffu – Cyllid a Chyflawniad, darllenodd y Cadeirydd negeseuon e-bost roedden nhw wedi'u hanfon i gyfleu eu sylwadau mewn perthynas â rhaglenni gwaith craffu eu pwyllgorau, ac er mwyn cynnwys eitemau (buddsoddi yn Ystadau Diwydiannol y Fwrdeistref Sirol i'w hychwanegu at y

rhaplen waith ar gyfer y Pwyllgor Craffu – Cyllid a Chyflawniad).

Sicrhaodd Cadeirydd y Cydbwyllgor Trosolwg a Chraffu (JOSC) yr Aelodau y byddai Adroddiad Blynyddol 2018/2019 yn cael ei adrodd i'r Cyngor Llawn ar ôl iddo gael ei gwblhau gan Gyngor Merthyr Tudful.

Mewn ymateb i ymholiad ynghylch y mecanwaith adrodd ar gyfer Panel yr Heddlu a Throseddu, cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Gwasanaeth – Gwasanaethau Democraataidd a Chyfathrebu y byddai'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu, fel y trafodwyd yn flaenorol, yn derbyn diweddariadau ac adborth yn y dyfodol gan Banel yr Heddlu a Throseddu.

I gloi, rhoddodd Cadeiryddion y Pwyllgorau Craffu – Iechyd a Lles, a Chynnal Gwasanaethau Cyhoeddus, Cymunedau a Ffyniant, a oedd yn bresennol yn y cyfarfod, ddiweddariad ynglŷn â'u rhaglenni gwaith yn ogystal â darparu adroddiad cynnydd ar eu sesiynau ymgysylltu 1-1 diweddar. Cyfeiriodd Cadeirydd y Pwyllgor Craffu – Iechyd a Lles at feysydd allweddol yn ei raglen waith fel dau Rybudd o Gynnig (mewn perthynas ag Awtistiaeth a Chlefyd Niwronau Motor), mynd i'r afael ag eiddo gwag, ac oedi wrth drosglwyddo gofal.

Wrth drafod un o'r eitemau allweddol i'w hystyried ar flaenraglen waith y Pwyllgor Craffu – Cynnal Gwasanaethau Cyhoeddus, Cymunedau a Ffyniant, sef ailgylchu, cyfeiriwyd at y rhaglen ddogfen ddiweddar ar y BBC ynglŷn â gwastraff plastig a thrafododd yr Aelodau hefyd bolisi'r Cyngor ar blastig, a sut y mae'n casglu gwastraff, a'i ddefnyddio neu'n cael gwared arno. Cytunodd yr Aelodau fod trefniadau casglu gwastraff presennol y Cyngor yn effeithiol ac yn gadarn, tra bo'r ganolfan addysg ym Mryn Pica yn cael ei ddatblygu a'i huwchraddio, yn ogystal â'r Cyfleuster Adennill Deunyddiau a'r prosiect ailgylchu matresi.

Atgoffodd Cadeirydd y Pwyllgor Craffu – Cynnal Gwasanaethau Cyhoeddus, Cymunedau a Ffyniant y Pwyllgor y byddai achlysur ymgysylltu ar 3 Gorffennaf 2019 yn Rhydfelen yn rhan o waith y gweithgor ailgylchu mewn ardaloedd cymunedol. Byddai'n cynnwys mynd o ddrws i ddrws, cystadlaethau ac ymgysylltu â thrigolion a darparwyr tai cymdeithasol er mwyn mynd i'r afael â materion yn ymwneud ag ailgylchu mewn ardaloedd cymunedol. Cytunwyd y byddai modd i'r Pwyllgor Craffu trosfwaol fynd i'r afael â pholisi gwastraff y Cyngor (yn enwedig ei ddefnydd o blastig) gyda golwg ar y Cyngor yn dod yn 'Gyngor di-blastig'.

PENDERFYNWYD:

1. Cytuno ar Gylch Gorchwyl drafft pob un o'r Pwyllgorau Craffu, (yn amodol ar ychwanegu'r Prif Weithredwr at adran Swyddogion Arweiniol Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu);
2. Cymeradwyo Rhaglenni Gwaith y pedwar Pwyllgor Craffu thematig i'w cytuno yn eu cyfarfodydd priodol ym mis Gorffennaf 2019; a
3. Cytuno ar Raglen Waith y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu ar gyfer Blwyddyn y Cyngor 2019/20 tan fis Rhagfyr 2019 (yn amodol ar gynnwys elfen Trosedd ac Anhrefn ar yr agenda ym mis Medi 2019 i gyflwyno trosolwg o Gynllun Cyflawni Partneriaeth Cymunedau Diogel Cwm Taf, a chynnwys adroddiad yn amlinellu System Adborth Corfforaethol (CFS) y Cyngor).

Gofynnodd y Cyfarwyddwr Gwasanaeth – Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebu i'r Aelodau ystyried eu hanghenion hyfforddi ar gyfer y flwyddyn i ddod, gan ystyried a fyddai unrhyw hyfforddiant penodol yn eu cynorthwyo i gyflawni eu rôl graffu'n well. Cadarnhawyd y byddai sesiwn hyfforddi sgiliau cadeirio yn cael ei chynnal ar gyfer Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion y Pwyllgorau Craffu ar y 6 Awst 2019.

PENDERFYNWYD cydnabod y cais i aelodau'r Pwyllgor Craffu ystyried eu hanghenion hyfforddi.

Daeth y cyfarfod i ben am 6.05pm

**Y Cynghorydd M Adams
Cadeirydd**